

Наталія Стеблина
Донецький національний університет імені Василя Стуса
вул. 600-річчя, 21, Вінниця
n.steblyna@donnu.edu.ua

ВИЯВЛЕННЯ ПРОРОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ У НАЙПОПУЛЯРНІШИХ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛАХ ОДЕЩИНИ (АНАЛІЗ ФРЕЙМІВ)

© Стеблина Н., 2022

Розглянуто питання поширення проросійської пропаганди у найпопулярніших телеграм-каналах Одещини. Встановлено, що у науковому дискурсі практично відсутні дослідження на таку тему. Найбільше вивчено поширення пропаганди у Телеграмі міжнародними терористичними угруповання (ІДІЛ, Алькаїда), а також блокування цієї мережі в РФ та інших авторитарних державах. Тим часом моніторинги українських професійних медійних організацій як на загальноукраїнському, так і регіональному рівні показали, що Телеграм дуже часто використовується для поширення проросійських меседжів.

Було розроблено алгоритм виявлення проросійських меседжів у Телеграмі та продемонстровано результати його роботи. Здійснено моніторинг трьох найпопулярніших каналів Одещини: “Х... Одесса” (265 тисяч підписників), “Одесса Info” (191 тисяча) та “Одесса как она есть” (126 тисяч) за осінь 2021 року. Використано автоматичний контент-аналіз та аналіз фреймів як методи дослідження.

Визначено, що телеграм-канал “Х... Одесса” найчастіше використовує фрейм “незручність”, розповідаючи про перепони, які відчувають містяни через реформи декомунізації та “мовного” закону (1,07), натомість про російську агресію писали лише у кожному другому дописі – (0,52). Телеграм-канали “Одесса Info” та “Одесса как она есть” писали про російську агресію частіше – (1,46 та 0,79), а про “незручності” рідше – (0,73; 0,64).

Запропоновано у подальших дослідженнях щодо виявлення пропаганди найбільшу увагу приділяти дописам, де зустрічається виключно фрейм “незручність”. Такі тексти були знайдені в усіх трьох телеграм-каналах. Було ідентифіковано два проросійські наративи: про “окремішність” Одеси щодо України, а також “переслідування” в Україні російськомовних.

Визначено, що у подальших дослідженнях запропонований алгоритм виявлення проросійської пропаганди можна використовувати і для телеграм-каналів інших регіонів, а також для загальноукраїнських каналів.

Ключові слова: російська пропаганда, проросійські наративи, Телеграм, Україна, Одеса, комп’ютерний алгоритм, фреймінг.

Вступ. Як відомо, важливою складовою російської агресії є пропаганда, для поширення якої використовуються усі популярні в Україні канали. Найбільше відома саме телевізійна пропаганда, якій присвячена ціла низка наукових та науково-популярних робіт. Дослідження ведуться і у царині друкованих ЗМІ та онлайн-видань. Однак, нові медіа все ще лишаються мало вивченими у цьому ключі. Українські професійні медіа організації працюють в цьому напрямі лише останні декілька

років. Тому й досі тривають обговорення щодо способів виявлення проросійської пропаганди (існують методики обробки текстів вручну, а також комп'ютерний збір даних). При цьому пропагандистські меседжі постійно еволюціонують. Так, відверта агресивна пропаганда на сьогодні поступається більш тонкому впливу: поширюються ностальгійні повідомлення щодо “безтурботного” життя в СРСР, а також постійно демонструється несприйняття реформи декомунізації та “мовного” закону.

Постановка проблеми. Отже, для сучасної української комунікативістики важливо підсумувати напрацювання професійних медіаорганізацій у цій галузі, виокремити провідні методики виявлення пропагандистських меседжів, а також пропонувати власні підходи для опрацювання подібного контенту. Цьому і буде присвячена стаття.

Згідно із останніми дослідженнями поширення проросійської пропаганди, у регіональних ЗМІ (онлайн та друкованих) її, на перший погляд, не так багато – 0,5 % та 0,3 % відповідно. Однак, за спостереженнями фахівців ІДПО, який здійснює моніторинг регіональних видань із 2014 року, є ЗМІ, які постійно поширюють такий контент. Це, зокрема, видання Одещини та Луганщини [3]. Інша організація – “Детектор медіа” – здійснює моніторинг загальнонаціональних медіа на предмет виявлення пропаганди. Так, останнє дослідження показало, що до їхнього списку входять сайти “Страна”, “Вести” та телеканал “Наш” (відзначимо, що ці видання постійно фігурують у цьому списку). Деякі проросійські меседжі поширював і телеканал “Україна 24” [1]. Ця ж організація здійснює аналіз дописів у соціальних мережах (Телеграм, Фейсбук, Ютуб, Твіттер). Так, останнє дослідження показало, що порівняно із весняним загостренням на україно-російському кордоні пропагандисти у нових медіа змінили тактику і більше говорять про внутрішні проблеми України, ніж про можливі воєнні дії. Також моніторинг виявив, що численні українські телеграм-канали “значно більше інтегровані в російський, ніж український інформаційний порядок денний” [5]. Інститут масової інформації загалом спеціалізується на загальноукраїнських онлайн-медіа. Протягом 2020–2021 років вони виявили просування проросійських та антизахідних наративів, а також спільні інформаційні кампанії, що проводилися у прокремлівських та деяких українських ЗМІ. Так, у 2020 році “дослідники зафіксували в середньому 206,5 повідомлення з проросійськими маніпуляціями на тиждень. У 2021 році показник збільшився до 305 повідомлень на тиждень” [6]. Тож, використовуючи дані українських професійних медіаорганізацій, можемо пересвідчитися у тому, що і досі російські пропагандистські наративи поширюються по всіх можливих каналах: використовуються як традиційні (друковані, телевізійні), так і нові медіа. При цьому в одеському регіоні, який ми візьмемо для аналізу, проросійські меседжі зустрічаються постійно. Цей висновок підтверджує ще один моніторинг, який здійснює одеське видання “Ізбірком”, що виявляє ворожі інформаційні операції у Фейсбуці. Так, згідно із аналізом, кількість дописів з ознаками пропаганди в одеському сегменті не є значною – 2,9 % у грудні. Проте це дослідження виявляє постійність такого впливу. Так, деякі спільноти постійно використовують повідомлення із російських ресурсів, які є майданчиками для російської пропаганди, поширюють ностальгійні настрої щодо СРСР та Російської імперії, нагнітають панічні настрої, демонструють нетерпимість до українського народу, підтримують сепаратизм тощо [4].

Отже, **актуальність** цього дослідження полягає в тому, що, по-перше, українське медійне середовище залишається вразливим щодо поширення проросійської пропаганди, по-друге, тактики пропагандистського впливу постійно змінюються, і по-третє, саме нові медіа поступово стають популярним майданчиком для поширення подібних меседжів. Оскільки в одеському регіоні така активність проросійських пропагандистів фіксується постійно, то для цього дослідження буде доцільно взяти саме його.

Мета та завдання. Мета цього дослідження – виявити пропагандистські меседжі у найпопулярніших телеграм-каналах Одещини за 2021 рік, зокрема, механізми їхнього просування через аналіз фреймів.

Завдання:

- Описати алгоритм виявлення пропагандистських меседжів (із використанням модулів bs4 та re – мова Python)
- Укласти словник для пропагандистських дописів на основі слів та виразів, що зустрічаються найчастіше
 - Укласти словник для найбільш поширених фреймів
 - Виявити проросійські наративи.

Матеріалом для дослідження будуть три найпопулярніші канали Одеси: “Х..вая Одесса” (майже 265 тисяч підписників; канал, що входить у топ-10 найбільш популярних по Україні в категорії “Новини та медіа”), “Одесса Info” (191 тисяча) та “Одесса как она есть” (126 тисяч).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відзначимо, що в Україні дослідження мережі Телеграм знаходиться на початкових етапах. Так, повнотекстовий пошук на сайті Бібліотеки імені Вернадського за ключовим словом “телеграм” взагалі не дає результатів. Дослідження зарубіжних учених, як правило, сконцентровані або довкола використання платформи ІДІЛ – для поширення пропаганди. Або ж довкола блокування Телеграму в РФ.

Так, було виявлено, що через політику Телеграму, деякі екстремістські та терористичні організації можуть використовувати його. Наприклад, для ІДІЛ ця соціальна мережа стала найбільш популярною, бо інші платформи швидко видаляють дописи, пов’язані із цією організацією. А от Телеграм – ні [16]. Також дослідники виявили, що для ІДІЛ цей застосунок “відіграє критичну роль у персональній комунікації між потенційними новобранцями та у поширенні пропаганди, що підбиває “самотніх вовків” здійснювати атаки по всьому світі” [13, с. 28]. Були також виявлені окремі групи, що поширюють пропаганду такого типу, а саме – група, в якій жінки, що входили до ІДІЛ, закликали інших долучитися до їхніх лав [10, с. 69]. М. Крона показує, як функціонує пропагандистська мережа, що поєднує в собі офіційні та неофіційні канали ІДІЛ: у мережі Телеграм організації вдається розвивати “медійну культуру участі” для того, щоб розвивати “сучасний онлайн тероризм” [11, с. 1888]. Вивчаються і заходи, які можуть вживатися для протидії поширення меседжів, що закликають підтримувати ІДІЛ та Аль Каїду [8]. Тож, як ми бачимо, в основному, Телеграм вивчається саме як платформа для поширення пропаганди ІДІЛ. Хоча, звісно, інші сторони також можуть використовувати цю мережу. Так, наприклад, було виявлено екстремістські рухи в США, які послуговувалися Телеграмом. В основному, це були праворадикальні групи, що поширювали інформацію про екстремістські рухи, поширювали мову ворожнечі та ідеологію насильства [14, с. 100]. А поширення російської пропаганди у цій мережі є загалом мало вивченим, як правило, більше пишуть про намагання російської влади водночас блокувати Телеграм і використовувати його для поширення важливих для Кремля меседжів [15; 12; 9].

Про використання соціальних мереж російськими пропагандистами зазначають і українські вчені. Так, Т. Польовий та Х. Юськів вивчили це питання на кейсі Білорусі, вказавши, що “хоча Telegram позиціонує себе незалежним і опозиційним до Кремля, влада РФ контролює його та використовує у власних інтересах, зокрема й за кордоном” [7, с. 90]. Про загрозу використання деяких каналів цієї мережі пише і С. Гуржій: “Особливу шкоду для державних інтересів [України] в інформаційній сфері становить злочинна діяльність адміністраторів антиукраїнських Telegram-каналів, які працюють на шкоду державним інтересам України у складі розгалуженої агентурної мережі під керівництвом російських кураторів” [2, с. 163].

Тож, вивчивши наукову літературу із питання поширення пропаганди у Телеграмі, зазначимо, що досліджень щодо виявлення та аналізу проросійських меседжів у Телеграмі бракує (складається враження, що тільки ІДІЛ і використовує цю платформу для подібних цілей). До того ж, в

українському науковому дискурсі майже не вивчене питання публікації пропагандистських меседжів РФ саме в Телеграмі. Тому наше дослідження якраз і покликане заповнити цю лакуну.

Виклад основного матеріалу. Опишемо алгоритм виявлення матеріалів, що містять проросійську пропаганду. Для початку ми використовуємо опцію “експортувати історію каналу”, яка наявна в додатку, і експортуємо тільки текстові повідомлення, оскільки зазначені модулі Python працюють саме із вербальним контентом. Далі, використовуючи bs4, отримуємо усі дописи за рік. Розробляємо словник для виявлення контенту, в якому йдеться про україно-російські взаємини, а також про реформи, пов’язані із декомунізацією та “мовним” законом.

Попередні дослідження, які ми проводили для виявлення пропагандистських меседжів, дали змогу укласти словник для ідентифікації подібного контенту. Для цього використаємо декілька підходів:

- географічний (назви: Росія, РФ, Україна, Крим, Донбас, ДНР, ЛНР, прикметники: російський, український, а також назви декомунізованих вулиць та населених пунктів регіону);
- іменний (прізвища активістів, партій (“Правий сектор”), українського обмудсмена, російських артистів, яким заборонено в’їзд до України);
- тематичний (назви реформ “декомунізація”, “мовний закон”).

Через модуль re – були виявлені співпадиння зі словником. Усього було знайдено 160 дописів у трьох каналах. Після цього було розроблено словники для виявлення фреймів:

- дописи, де наголошується на російській агресії та протидії їй в Україні (фрейм “російська агресія”);
- дописи, в яких реформи подаються як перепона “звичному” життю, де реформи висміюються чи засуджуються (фрейм “незручність”);
- дописи, де йдеться про взаємодію між різними народами, зокрема – українським (фрейм “взаємодія”).

Саме такий підхід (аналіз фреймів) використовуємо тому, що сучасна російська пропаганда в Україні, як ми вже зазначали вище, змінила формат з більш агресивної, відкритої на приховану. Тож, на перший погляд, деякі дописи можуть видаватися цілком нейтральними, проте через те, як розставляються акценти або ж добираються факти, можна побачити певні упередження. Так, наприклад, у дописі може повідомлятися про заборону в’їзду для певного російського актора. І якщо є тільки констатація цього факту, то це буде фрейм “незручність”. Але якщо в дописі буде вказуватися причина – наприклад, виступ цього актора на концерті РФ, присвяченому “поверненню” Криму “в рідну гавань”, то тут говоритимемо про фрейм “російська агресія”. Важливо, що обидва ці випадки можна вирахувати за словником.

Наприклад, до словника, що ідентифікує фрейм “російська агресія” уналежнювалися слова та вирази, що вказують на “агресію”, “окупацію”, “анексію”, “війну” (та похідні від слова), назви воєнної техніки та воєнних операцій (“висадка десанту”, “авіаудар”, “штурм”), згадки про “політв’язнів Кремля” тощо. До словника “незручність” увійшли вирази “чорний список” (російських громадян, яким заборонено в’їзд до України через невизнання російської агресії), “порушення”, “звинувачення”, “штраф”, “звільнення”, “заборона” (в контексті недотримання законодавчих норм щодо декомунізації, “мовного” закону). І до словника “взаємодія” включено вирази “українські спортсмени”, “українські банки”, “всеукраїнський”, “український народ” тощо.

Перейдемо до аналізу отриманих результатів.

Використавши дані кількісного аналізу фреймів, можемо побачити канал, який найбільше писав про “незручності”, а також канал, який найбільше писав про “російську агресію”. Це означає, що підписники “Х.. Одеси” найчастіше дізнавалися про перепони, які відчувають містяни через

нещодавно ухвалені закони (цифра 1,07 означає, що майже кожен допис містив згадку про “незручність” або ж у дописі було згадано про це декілька разів, натомість про російську агресію писали лише у кожному другому дописі – 0,52). Натомість аудиторія “Одеси Info” знала і про певні інциденти, і про їхні причини (майже кожен допис містив згадку про російську агресію, або ж були наявні дописи, в яких було декілька співпадінь із відповідним словником) (рисунок).

Результат аналізу фреймів у дописах одеських телеграм-каналів

Як правило, маніпуляції, проросійські наративи містилися саме в тих дописах, де був присутній виключно фрейм “незручності”. Проаналізуємо деякі з них.

“Ловіть скандал на цей вечір. Під час стріму гри в доту Дмитрій Староверов, який раніше переїхав до нас з Росії, сказав, що в Одесі не говорять українською і це “тупо кайф”. На що інший учасник стріму додав, що “Одеса – не Україна, а окрема країна, гарна, до речі”. На ці слова звернули увагу ЗМІ з націоналістами та звинуватили в зраді” (Х... Одесса, співпадіння зі словником “незручність”: “скандал”, “звинуватили”, “зрада”).

Для цього каналу інформаційним приводом часто виступають вислови, в яких так чи інакше обговорюється окремішність Одеси (у мовному плані чи іншому). Натомість у загальноукраїнському контексті події в місті подаються рідко.

“Мовний омбудсмен Тарас Кремень звинуватив Одеський оперний театр у недостатньо активній українізації. За вісім місяців 2021 року, з 105 показаних спектаклів, лише 3 були дані українською, 45 супроводжувалися перекладом державною мовою. Щодо театру можуть бути вжиті заходи державного контролю за вживанням української мови”. (“Одесса как она есть”, співпадіння зі словником “незручність”: “звинуватив”, можуть бути вжиті заходи”).

Тут не зустрічаємо відвертих пропагандистських висловлювань, як у попередньому дописі, але все ж знаходимо акцентування на санкціях, примусі, негативних наслідках. Додамо також, що усі дописи у всіх трьох аналізованих телеграм-каналах щодо діяльності Тараса Кременя подані у такому ж ключі: тільки негатив, тільки примус. У деяких із дописів щодо нього вжито мову ворожнечі.

“Жодного дня без мовного скандалу. Переможницю “Міс Україна Всесвіт – 2021” Анну Неплях зацькували в Instagram “за незнання української мови”. Дівчина спілкується і веде свій блог

російською, але виявилось, що в 2021 так не можна. Сама Анна родом з Дніпра та з дитинства спілкувалась недержавною” (“Одесса Info”, співпадіння зі словником “незручність”: “скандал”, “зацькували”, “незнання”, “не можна”, “недержавною”).

У цьому дописі виявляємо проросійський наратив: утиски для російськомовних. Через використання сумнівного інформаційного приводу (негативні коментарі під дописом), у дописі “нагнітається” ситуація, а переможницю-блогерку виставляють жертвою.

Отже, аналіз фреймів дозволяє не тільки описати кількісні параметри і визначити ті телеграм-канали, які заангажовано подають питання українсько-російських взаємин, реформ, пов’язаних із декомунізацією та “мовним законом” в Україні, а також виявити дописи із проросійськими наративами (прихованими чи явними).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Наше дослідження показало, що питання поширення проросійської пропаганди у телеграм-каналах є надзвичайно актуальним, адже у науковому дискурсі практично відсутні дослідження на таку тему. Відтак, щодо використання цієї соціальної мережі формується неповна картина: складається враження, ніби для пропаганди її використовують виключно міжнародні терористичні угруповання (ІДІЛ, Алькаїда). Ще одна група досліджень, яка зустрічається найчастіше - вивчення блокування цієї мережі в РФ та інших авторитарних державах (наприклад, в Ірані). Однак, як показують моніторинги українських професійних медійних організацій, в Україні як на загальноукраїнському, так і регіональному рівні, Телеграм дуже часто використовується для поширення різноманітних проросійських меседжів, а також механізми їхнього створення постійно змінюються. Відповідно, дослідження цієї мережі із метою виявлення проросійської пропаганди надзвичайно важливо продовжувати і надалі.

Для цієї роботи було розроблено алгоритм виявлення проросійських меседжів у Телеграмі і продемонстровано результати його роботи. Так, моніторинг найпопулярніших каналів Одещини показав, що дописи на тему україно-російських взаємин та реформ в Україні подаються в різному контексті, що й сприяє закріпленню у підписників цих каналів певних уявлень про ситуацію. Так, для каналу “Х... Одесса” декомунізація, “мовний” закон подаються в негативному ключі як перешкода, перепона. При цьому не згадується ширший контекст, наприклад, російська агресія. Часом зустрічаються спроби показати Одесу та її жителів як окремий регіон, для якого Україна, українська мова та культура є чимось “штучно насадженим”. Для двох інших каналів “Одесса как она есть” та “Одесса Info” також спостерігається схожа ситуація, проте все ж таки їхнім підписникам більш детально показують бекграунд: наприклад, пишуть про накопичення російських військ на кордоні, про порушення російськими артистами українського законодавства, переслідування політв’язнів у РФ. Ці спостереження підтверджує аналіз фреймів. Так, для “Х... Одеси” переважає фрейм “незручність”: майже у кожному дописі щодо декомунізації чи “мовного” закону читаємо про “перепони”, “заборону”, “переслідування” тощо. Натомість канал “Одесса Info” найчастіше згадує про російську агресію, надаючи для читачів найбільше контексту. У випадку каналу “Одесса как она есть” фрейми “російська агресія” та “незручність” зустрічаються однаково часто.

Також було запропоновано у подальших дослідженнях щодо виявлення пропаганди найбільшу увагу приділяти дописам, де зустрічається виключно фрейм “незручність”. Такі тексти були знайдені в усіх трьох телеграм-каналах. Як правило, ймовірність поширення проросійських наративів у дописах такого типу дуже висока. Так, було знайдено проросійські наративи про “окремішність” Одеси щодо України, а також “переслідування” в Україні російськомовних.

Тож запропонований алгоритм виявлення проросійської пропаганди можна використовувати і для телеграм-каналів інших регіонів, а також для загальноукраїнських каналів. Адже,

як бачимо, ціла низка найпопулярніших каналів – російськомовні, при цьому їхня афіліація – не розкривається. А це також може бути свідченням імовірного поширення проросійських меседжів або ж політичних маніпуляцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурковський П. На границе Путин ходит хмуро... Або “ласкаво просимо” у листопад 1940-го. // Детектор медіа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/194824/2021-12-15-na-granytse-putyn-khodyt-khmuro-abo-laskavo-prosymo-u-lystopad-1940-go/.
2. Гуржій С. Сучасні загрозливі тенденції використання TELEGRAM-каналів на шкоду державним інтересам. // Інформація і право. 2021. № 4 (39). – С. 162–169.
3. ІДПО. “Велике будівництво”, “замовні” привітання та коментарі Пєскова – як джинсували регіональні ЗМІ. Аналітичний звіт за вересень 2021 року (частина 1). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://idpo.org.ua/reports/4352-velike-budivnictvo-zamovni-privitannya-ta-komentari-pyeskova-yak-dzhinsuvali-regionalni-zmi-analitichnij-zvit-za-veresen-2021-roku-chastina-1.html>.
4. Ізбірком. Моніторинг соціальних мереж: зростання різноманіття пропаганди та російський інформаційний простір. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://izbirkom.org.ua/publications/medialiteracy/2021/monitoring-socialnih-merezh-zrostannya-riznomanittya-propagandi-ta-rosijskij-informacijnij-prostir/>.
5. Люк К. Чи буде російський наступ? Аналіз тактик Кремля в українському сегменті соціальних мереж. // Детектор медіа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://detector.media/monitoring/article/194707/2021-12-11-chy-bude-rosiyskyu-nastup-analiz-taktyk-kremlya-v-ukrainskomu-segmenti-sotsialnykh-merezh/>.
6. ІМІ. 37 % проросійської дезінформації в українських медіа спрямовані проти західних країн – дослідження ІМІ та “Детектора медіа”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings/37-prorosijskoyi-dezinformatsiyi-v-ukrayinskykh-media-spryamovana-proti-zahidnykh-krayin-i39622>.
7. Польовий Т., Юськів Х. Російська пропаганда як інструмент “гібридної агресії”. Кейс Білорусі. // Політичне життя. 2021. № 3. – С. 86–95. doi:10.31558/2519-2949.2021.3.13.
8. Amarasingam A., Maher S., Winter C. (2021). How Telegram Disruption Impacts Jihadist Platform Migration. Lancaster: Centre for Research and Evidence on Security Threats, 2021.
9. Bodrunova, S. Information disorder practices in/by contemporary Russia. // The Routledge Companion to Media Disinformation and Populism. Oxfordshire: Routledge, 2021. – P. 279–289.
10. Criezis M. Online Deceptions: Renegotiating Gender Boundaries on ISIS Telegram. // Perspectives on Terrorism, 2020. № 14(1). – С. 67–73.
11. Krona M. Collaborative Media Practices and Interconnected Digital Strategies. // International Journal of Communication. 2020. № 14. – P. 1888–1910.
12. Salikov A. Telegram as a Means of Political Communication and its use by Russia’s Ruling Elite. // Politologija. 2019. №3(95). – P. 83–110.
13. Shehabat A., Mitew T., Alzoubi Y. Encrypted Jihad: Investigating the Role of Telegram App in Lone Wolf Attacks in the. Journal of Strategic Security. 2017. № 10(3). – P. 27–53.
14. Walther S., McCoy A. US Extremism on Telegram: Fueling Disinformation, Conspiracy. Perspectives on Terrorism. 2021. № 15(2). – P. 100–124.
15. Wijermars M. Selling internet control: the framing of the Russian. // Information, Communication & Society. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369118X.2021.1933562>.
16. Yayla A., Speckhard A. Telegram: the Mighty Application that ISIS Loves. // International Center for the Study of Violent Extremism. 2017. № 9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Ahmet-Yayla/publication/316789344_Telegram_the_Mighty_Application_that_ISIS_Loves/links/5911c448a6fdcc963e6b59be/Telegram-the-Mighty-Application-that-ISIS-Loves.pdf.

REFERENCES

1. Burkovskyi, P. (2021). Na hranytse Putyn khodyt khmuro... Abo “laskavo prosymo” u lystopad 1940-ho. *Detector media*. [Electronic resource]. Access mode: https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/194824/2021-12-15-na-granytse-putyn-khodyt-khmuro-abo-laskavo-prosymo-u-lystopad-1940-go/.

2. Hurzhii, S. (2021). Suchasni zahrozlyvi tendentsii vykorystannia TELEGRAM-kanaliv na shkodу derzhavnym interesam. *Informatsiia i pravo*, 4(39), 162–169.
3. IDPO. (2021). “Velyke budivnytstvo”, “zamovni” pryvitannia ta komentari Pieskova – yak dzhynsuvaly rehionalni ZMI. Analitychnyi zvit za veresen 2021 roku (chastyna 1). [Electronic resource]. Access mode: <https://idpo.org.ua/reports/4352-velike-budivnictvo-zamovni-privitannya-ta-komentari-pyeskova-yak-dzhinsuvali-regionalni-zmi-analitichnij-zvit-za-veresen-2021-roku-chastyna-1.html>.
4. Izbirkom. (2021). Monitorynh sotsialnykh merezh: zrostannia riznomanittia propahandy ta rosiiskyi informatsiinyi prostir. [Electronic resource]. Access mode: <https://izbirkom.org.ua/publications/medialiteracy/2021/monitoring-socialnih-merezh-zrostannya-riznomanittya-propagandi-ta-rosijskij-informacijnij-prostir/>.
5. Iliuk, K. (2021). Chy bude rosiiskyi nastup? Analiz taktyk Kremliа v ukrainskomu sehmenti sotsialnykh merezh. *Detector media*. [Electronic resource]. Access mode: <https://detector.media/monitoring/article/194707/2021-12-11-chy-bude-rosiyskyy-nastup-analiz-taktyk-kremlya-v-ukrainskomu-segmenti-sotsialnykh-merezh/>.
6. IMI. (2021). 37 % proroisiskoi dezinformatsii v ukrainskykh media spriamovani proty zakhidnykh krain – doslidzhennia IMI ta “Detektora media”. [Electronic resource]. Access mode: <https://imi.org.ua/monitorings/37-proroisiskoyi-dezinformatsiyi-v-ukrayinskykh-media-spriamovana-proty-zahidnyh-krayin-i39622>.
7. Polovyi, T., Yuskiv, Kh. (2021). Russian Propaganda as a Tool of “Hybrid Aggression”. Case of Belarus. *Political Life*, 3, 86–95. doi:10.31558/2519-2949.2021.3.13.
8. Amarasingam, A., Maher, S., Winter, C. (2021). *How Telegram Disruption Impacts Jihadist Platform Migration*. Lancaster: Centre for Research and Evidence on Security Threats.
9. Bodrunova, S. (2021). Information disorder practices in/by contemporary Russia. In *The Routledge Companion to Media Disinformation and Populism* (pp. 279-289). Oxfordshire: Routledge.
10. Criezis, M. (2020). Online Deceptions: Renegotiating Gender Boundaries on ISIS Telegram. *Perspectives on Terrorism*, 14(1), 67–73.
11. Krona, M. (2020). Collaborative Media Practices and Interconnected Digital Strategies. *International Journal of Communication*, 14, 1888–1910.
12. Salikov, A. (2019). Telegram as a Means of Political Communication and its use by Russia’s Ruling Elite. *Politologija*, 3(95). doi:10.15388/Polit.2019.95.2.
13. Shehabat, A., Mitew, T. & Alzoubi, Y. (2017). Encrypted Jihad: Investigating the Role of Telegram App in Lone Wolf Attacks in the. *Journal of Strategic Security*, 10(3). doi:10.5038/1944-0472.10.3.1604.
14. Walther, S., McCoy, A. (2021). US Extremism on Telegram: Fueling Disinformation, Conspiracy. *Perspectives on Terrorism*, 15(2), 100–124. doi:10.2307/27007298.
15. Wijermars, M. (2021). Selling internet control: the framing of the Russian. Information, *Communication & Society*. doi:10.1080/1369118X.2021.1933562.
16. Yayla, A., Speckhard, A. (2017). Telegram: the Mighty Application that ISIS Loves. *International Center for the Study of Violent Extremism*, 9. [Electronic resource]. Access mode: https://www.researchgate.net/profile/Ahmet-Yayla/publication/316789344_Telegram_the_Mighty_Application_that_ISIS_Loves/links/5911c448a6fdcc963e6b59be/Telegram-the-Mighty-Application-that-ISIS-Loves.pdf.

Nataliia Steblyna

PRO-RUSSIAN PROPAGANDA DETECTION IN THE MOST POPULAR TELEGRAM CHANNELS OF ODESA REGION (FRAME ANALYSIS)

The issue of spreading pro-Russian propaganda in the most popular telegram channels of Odesa region is considered in the paper. It is established that in scientific discourse there are practically no studies on this topic. The most studied problems are: the spread of propaganda in the Telegram by international terrorist groups (ISIS, Alkaida), as well as the blocking of this network in Russia and other authoritarian states. Meanwhile, monitoring of professional media organizations in Ukraine, both at the national and regional levels, has shown that the Telegram is very often used in order to spread pro-Russian messages.

An algorithm for detecting pro-Russian messages in the Telegram was developed and the results of its work were demonstrated. The three most popular channels of Odesa region were monitored: “X... Odessa” (265 thousand subscribers), “Odessa Info” (191 thousand) and “Odessa as it is” (126 thousand) in the fall of 2021. Automatic content analysis and frame analysis are used as research methods.

It is determined that the Telegram channel “X... Odessa” most often uses the frame “inconvenience”, telling locals about the obstacles experienced by citizens through reforms of decommunization and “language” law (1.07), while Russian aggression was exploited only in every second post – (0.52). Telegram channels “Odessa Info” and “Odessa as it is” wrote about Russian aggression more often – (1.46 and 0.79), and about “inconveniences” less often – (0.73; 0.64).

It is suggested that in further research on the detection of propaganda, the greatest attention should be paid to posts where only the “inconvenience” frame occurs. Such texts were found in all three telegram channels. Two pro-Russian narratives were identified: the “separateness” of Odessa from Ukraine, and the “persecution” of Russian-speakers in Ukraine.

It is determined that in further research the proposed algorithm for detecting pro-Russian propaganda can be used for Telegram channels of other regions, as well as for all-Ukrainian channels.

Keywords: Russian propaganda, pro-Russian narratives, Telegram, Ukraine, Odessa, computer algorithm, framing.